

Tasca 5 .- EL SECTOR TERCIARI. SERVEIS A LA COMUNITAT. LA SANITAT

El sector terciari inclou totes aquelles activitats que no van encaminades directament a la producció de béns materials. Es tracta d'un sector molt variat, que inclou diversos subsectors:

-**El comerç:** la seva funció és posar a disposició dels consumidors, els productes i béns elaborats pel sector primari i pel sector secundari.



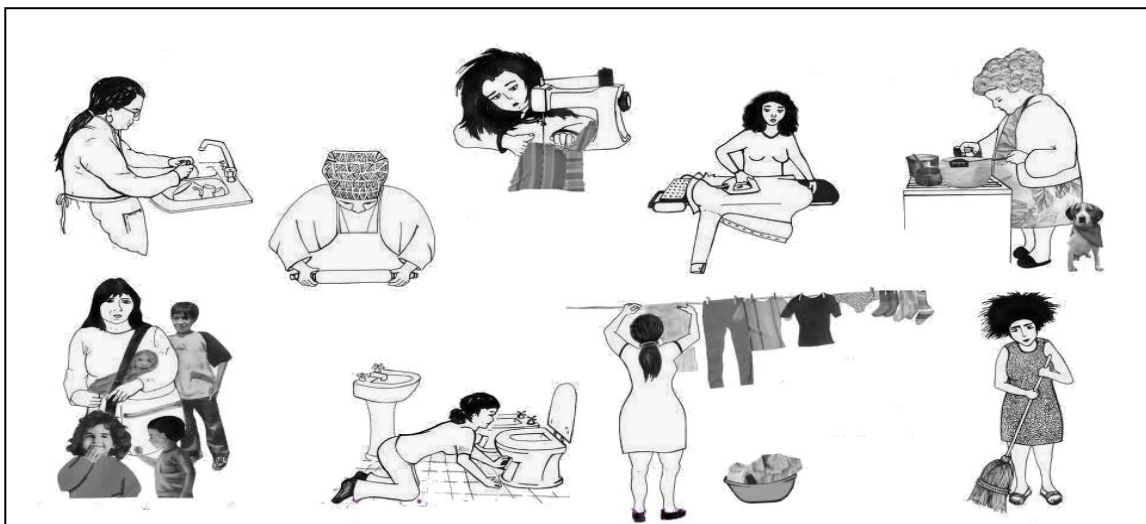
-**La banca i les finances:** és una part del comerç, que per la importància que ha adquirit en l'actualitat forma un subsector. El comerç agrupa activitats molt diverses: botigues, magatzems, grans superfícies, oficines, transport, cafeteries i restaurants...

-**El turisme** és una altra de les subdivisions del sector terciari, que ha adquirit una gran importància en temps recents, sobretot als països rics.

-**Els serveis a la comunitat:** destinats a cobrir les necessitats de la població. Els serveis bàsics són **l'educació, la sanitat i els serveis socials.**

Dins aquest subsector hi tenen lloc també altres serveis diversos: biblioteques, serveis de recollida i tractament de residus, conservació del medi ambient, servei de bombers, policia, etc.

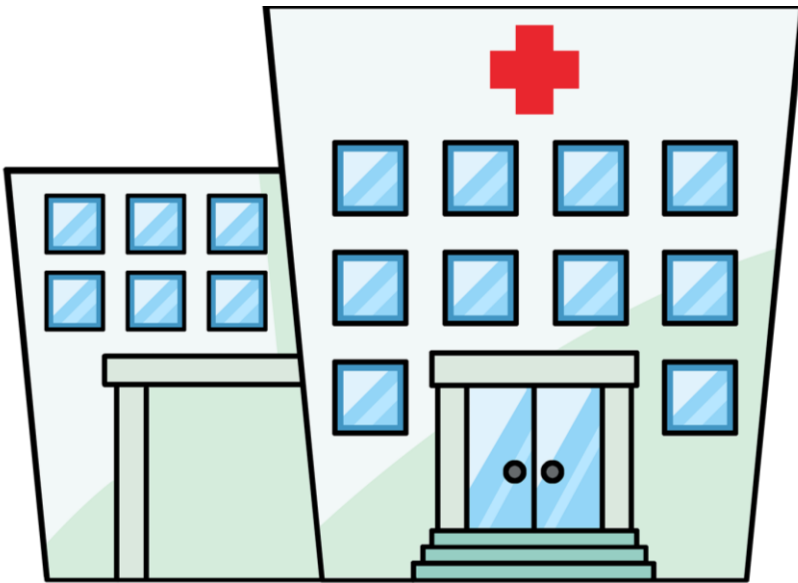
-Finalment hi ha un **sector terciari residual**, format per una sèrie d'activitats econòmiques que no es contempen en el sistema productiu però que n'haurien de formar part, com són les feines de mestressa de casa, dones de neteja, venda ambulants, treballs domèstics per hores...



EXPLOTACIÓ: UTILITZACIÓ DEL TREBALL I DEL TEMPS D'UNA ALTRA PERSONA EN BENEFICI PROPI

Històricament el sector terciari era el més minoritari dels tres sectors, i encara ara és així als països subdesenvolupats. Als estats rics, a partir dels anys cinquanta del segle XX el sector terciari ha anat creixent fins constituir avui en dia més de les dues terceres parts de l'activitat econòmica d'aquests estats.

1.- ELS SERVEIS A LA COMUNITAT: LA SANITAT



La sanitat és un servei social bàsic. El dret a la salut és un dels drets fonamentals de les persones. Tots els estats estan obligats a garantir la salut als seus habitants.

El primer servei de la sanitat a la població és l'assistència mèdica. Però hi ha altres aspectes relacionats amb la salut de les persones que també formen part del subsector sanitari: el control dels aliments, del medi ambient dels llocs públics, la supervisió dels diferents tipus de contaminació del medi

urbà: de l'aire, de l'aigua, contaminació acústica, etc.

La gestió de l'aigua potable que arriba als domicilis i la xarxa d'aigües residuals formen part també de la gestió de la salut dels habitants.

Pel que fa a l'assistència mèdica, la sanitat pot ser **pública**, sostinguda per tots els ciutadans amb els impostos i gestionada per l'estat, i a la qual tenen accés totes les persones, o **privada**, pagada pels usuaris, normalment mitjançant assegurances particulars. Ambdues inclouen el personal especialitzat: metges i metgesses, infermers i infermeres, ambulàncies, hospitals, etc.

El dret a la salut és un dret universal, i ha d'ésser garantit per l'estat. Per això no es pot prescindir de la sanitat pública. Ningú pot ser privat de l'atenció mèdica en cas de necessitat. La sanitat pública és igual per a tothom.

2.- ELS INDICADORS DEL SISTEMA SANITARI

El sistema sanitari d'un estat es mira pel nombre de metges o de llits hospitalaris per cada 10.000 habitants. Als estats rics la proporció és molt elevada, mentre que els estats pobres presenten carències greus en el sistema sanitari.

Un altre indicador indirecte del sistema sanitari d'un estat és l'esperança de vida dels seus habitants, si bé hi influeixen altres factors no estrictament sanitaris, com l'alimentació o l'explotació laboral.

L'esperança de vida és l'expectativa de la mitjana d'anys que viurà una persona a un lloc determinat. Als estats desenvolupats sol oscil·lar entre els 75-80 anys, mentre que als països pobres sovint no arriba als 50 anys.



3.- SALUT I RIQUESA. LA SANITAT ALS ESTATS RICS

El sistema sanitari als estats rics està molt desenvolupat. A més de l'atenció mèdica habitual, funcionen sistemes de prevenció de malalties, revisions pediàtriques als infants en

edat de creixement, campanyes de vacunació escolars, etc.

Tanmateix, a aquests estats augmenten les malalties produïdes per l'estil de vida: sedentarisme, dieta amb excés de greixes, tabaquisme.... Les malalties més habituals són les cardiovasculars, la diabetis, el càncer...

4.- LA SANITAT ALS PAÏSOS POBRES



Hospital a Àfrica

Als països pobres la sanitat és deficient. El nombre de metges, els llits hospitalaris i els equipaments (aparells de raigs X, sales de cirurgia...) són insuficients i la formació i investigació mèdica inadequada. Per això, entre les ajudes que s'han de proporcionar a aquests països en primer lloc hi figura l'atenció mèdica, l'alimentació adequada, les campanyes de vacunació, sobretot de la població infantil i la disponibilitat d'aigua potable.

Un exemple d'ajut que es proporciona a aquests països és el que desenvolupa les ONGs Metges del Món i Metges Sense Fronteres.

Les causes de mortalitat de la població solen anar associades a carències alimentàries i sanitàries en general o a malalties infeccioses

Altra causa de mortalitat d'aquests països és el que es coneix com **mortalitat catastròfica**. La manca de medicina preventiva provoca l'aparició d'epidèmies com la malària, la tuberculosi, la sida, la lepra o la pesta.

Aquestes epidèmies varen ser molt freqüents a Europa a l'edat mitjana i moderna i avui es consideren eradicades per les millores alimentàries i l'assistència sanitària.

5.- L'EDUCACIÓ

L'educació és un dret bàsic de la humanitat, tal com expressa el capítol 26 de la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948:



a.- Tota persona té dret a l'educació. L'educació ha de ser gratuïta i obligatòria, almenys pel que fa a la instrucció elemental i fonamental.

b.- Els infants arreu del món han d'anar a l'escola a aprendre a llegir, a escriure, i a formar-se.

c.- Tothom ha de tenir dret a accedir a una formació tècnica i professional i als estudis a la universitat.

d.- L'educació ha de tenir per objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana i el respecte als drets humans i les llibertats, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i tots els grups ètnics i religiosos.

e.- Els estats han de garantir el dret a l'educació de tota la població amb una escola pública, gratuïta i de qualitat

6.- ELS INDICADORS DEL SISTEMA EDUCATIU

Per a saber el nivell d'educació d'un estat, s'utilitzen diferents indicadors:

- a.- Obligatorietat de l'educació infantil i primària
- b.- Expectativa de vida escolar
- c.- Nombre de mestres per habitant
- d.- Nivell d'analfabetisme de la població

7.- EL SISTEMA EDUCATIU ALS ESTATS RICS

Als estats d'Europa i Amèrica del Nord l'ensenyament obligatori és gratuït. En general la població està ben escolaritzada, hi ha un nombre suficient de mestres i les escoles solen tenir uns recursos i unes instal·lacions adequades.

Hi ha, a més, una bona xarxa d'educació, professional i universitària. Com a conseqüència, molts de joves i adults continuen els estudis post obligatoris. La formació contínua significa que un es forma al llarg de tota la seva vida.

El nivell d'alfabetització de la població és elevat, superior al 90%, i en alguns casos arriba quasi al 100% de la població

Tot i així, encara hi ha greus mancances educatives entre la població, sobretot a barriades obreres i entre la població immigrada.

8.- L'EDUCACIÓ ALS PAÏSOS POBRES



Escola de Kenya


Als països subdesenvolupats d'Àfrica, Àsia i Amèrica del Sud i Central, l'educació té moltes mancances. Molts de nins no tenen escola, o sols hi van uns pocs anys de la seva vida. L'analfabetisme és molt elevat als països pobres, conseqüència de la insuficient escolarització.

1

Mi nombre es Roberto Chavarria
 mi escuela queda en Camotepe que
 es un pueblo que queda en El Salvador
 Les Mañadas saludan a todos
 los niños de España.

2

San Salvador 13 de abril de 1994
 que todos los niños de España.
 los saludan muy bien, yo también los saludo.
 BEER CUATRO MUSEOS.
 mi nombre es: Roberto Chavarria
 tengo 13 años y voy a la 4ª grado
 LES CUENTO QUE EN MI ESCUELA JUGAMOS COMEDAS
 cuando nos vamos a jugar
 en las escuelas tenemos un patio de
 tierra y nos divertimos.



ES TUS MI ESCUELA

Escritos de nens de 13 anys de El Salvador

Els infants dels països pobres sovint no assisteixen a l'escola per una llarga llista de motius, com ara:

- a) S'han de posar a treballar per ajudar en la subsistència de la seva família. Al voltant de 15 milions de nens de tot el món són orfes per la mort dels pares per de manera violenta, sobretot a Àfrica.
- b) Es troben desplaçats del seu territori, juntament amb la seva família, a causa d'algun conflicte bèl·lic o bé per un desastre natural (refugiats).
- c) No existeix la possibilitat d'estudiar per manca d'escola o de mestres.
- d) Discriminació: Sovint, als països del Tercer Món, les nines no van a escola i si hi van, acaben l'escolarització molt

No hi ha educació sense salut ni alimentació:

- Cada any ingressen a l'escola primària milions de nens que han patit de malnutrició en els seus primers anys de vida. La fam soferta a la primera infància frena el desenvolupament cognitiu dels infants i minva les seves possibilitats d'aprendre més endavant.
- En el món subdesenvolupat 195 milions de nens menors de cinc anys (un terç del total) com a resultat de la seva mala nutrició, no tenen l'alçada corresponent a la seva edat i estan afectats de raquitisme. El 2014, van morir al món 9.000.000 de nens abans de complir els cinc anys d'edat. La malnutrició és la causa directa de la mort de més de 3 milions de nens i de més de 100.000 mares.

L'alfabetització és essencial per eradicar la pobresa, reduir la mortalitat infantil, assolir la igualtat de gènere i garantir el desenvolupament sostenible, la pau i la democràcia.

- Al món hi ha 900 milions de persones analfabetes, és a dir el 30% de la població mundial no saben llegir ni escriure.
- El 44% d'africans són analfabets, a l'Àsia ho són el 28% de la població, mentre que a Amèrica del Sud arriba al 15%.
- L'analfabetisme és més estès entre la població femenina. Més del 60% d'analfabets són dones. A països com l'Afganistan només hi ha 66 nenes matriculades a primària per cada 100 nens.
- Com a regla general, l'analfabetisme és estès a les poblacions rurals més que a les urbanes, perquè són més pobres i perquè la població és més dispersa i les escoles resten lluny.
- **L'analfabetisme funcional** es dona quan una persona coneix les lletres i tot just sap escriure les paraules, però no és capaç d'utilitzar la lectura i l'escriptura de manera útil per a comunicar-se

Per això, l'any 2000 es van reunir a Dakar (Senegal) representants de quasi tots els estats del món en el marc Fòrum Mundial Sobre l'Educació organitzat per l'UNESCO. El seu objectiu era aconseguir que abans de l'any 2015 tots els infants tinguessin accés a un ensenyament primari. Avui el seu fracàs es fa palès:

- A cent vint-i-vuit països, el 60% del total dels nens no tenen escola. El 2015, el nombre de nens que no tenen escola arribarà als 72 milions, una xifra superior a la registrada el 2008.

ACTIVITATS

ACTIVITATS DE COMPRESIÓ:

- 1.- Quins són els subsectors del sector terciari?
- 2.- Què és el sector terciari residual? Escriu la frase que resumeix l'explotació de les persones i posa un exemple que coneguis.
- 3.- Relaciona tres aspectes que es relacionen amb la sanitat de manera indirecta
- 4.- Per què les persones que no tenen recursos econòmics tenen també dret a l'assistència sanitària? Qui ho ha de garantir?
- 5.- Quins són els indicadors del sistema sanitari d'un país?
- 6.- Què és la mortalitat catastròfica? En quins casos el sistema sanitari els pot prevenir? Com?
- 7.- Quines són les mancances del sistema sanitari als països pobres?
- 9.- Quins són els indicadors del sistema educatiu d'un país?
- 10.- Per què hi ha d'haver educació pública als estats? Quines característiques ha de reunir l'ensenyança pública?
- 11.- Què és l'analfabetisme funcional?
- 12.- Quina relació hi ha entre salut i educació?

ACTIVITATS AMB MAPES

- 13.- Aquí tens una relació dels estats amb un nombre adequat de mestres i una altra amb mancances de mestres. Situa'ls al mapamundi. A quin continent correspon cada relació majoritàriament? Quins estats amb un adequat sistema educatiu no es troben a Europa?

RÀNKING	ESTATS AMB NOMBRE DE NINS PER MESTRE ADEQUAT	
	ESTAT	NINS/MESTRE
1	Luxemburgo	8
2	Andorra	9
3	Cuba	9
4	Grecia	9
5	Noruega	9
6	Islandia	10
7	Polonia	10
8	Suecia	10
9	Austria	11
10	Bèlgica	11
11	Alemania	12
12	Països Baixos	12
13	Espanya	13
14	Finlandia	13
15	Portugal	13
16	Estados Unidos	14
17	Irlanda	16
18	Francia	18
19	Perú	18
20	Reino Unido	18

RÀNKING	ESTATS AMB NOMBRE DE NINS PER MESTRE MOLT DEFICIENT	
	ESTAT	NINS/MESTRE
139	Malí	41
140	Angola	43
141	Pakistán	43
142	Tanzania	43
143	Camerún	44
144	Congo, República del	44
145	Afganistán	45
146	Burundi	45
147	Burkina Faso	46
148	Sudán	46
149	Uganda	46
150	Camboya	47
151	Zambia	48
152	Guinea-Bissau	52
153	Etiopía	54
154	Mozambique	55
155	Kenya	57
156	Rwanda	60
157	Chad	62
258	República Centroafricana	80

